

ТРАВМАТИЗМ ТА ПРОФЕСІЙНІ ЗАХВОРЮВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВАХ

Вінницький національний технічний університет

Анотація

Досліджено травматизм та професійні захворювання на підприємствах та їх профілактика. Вивчено такі поняття як травма, виробничий травматизм, нещасний випадок на виробництві, професійне захворювання, страховий випадок, та те як це проявляється на виробництві. Проаналізовано розслідування нещасних випадків на підприємствах.

Ключові слова: травма, підприємство, травматизм, захворювання, нещасний випадок, страхування .

Abstract

Injuries and occupational diseases at enterprises and their prevention were studied. Such concepts as injury, occupational injury, accident at work, occupational disease, insurance case, and how it manifests itself at work are studied. The investigation of accidents at enterprises was analyzed.

Keywords: injury, enterprise, injury, illness, accident, insurance.

Вступ

Травматизм та професійні захворювання на підприємствах є серйозною проблемою, яка має значний вплив на працівників, роботодавців та економіку в цілому. Ці проблеми призводять до втрати працездатності, зниження продуктивності праці, збільшення витрат на лікування та реабілітацію.

Незважаючи на постійне вдосконалення технологій та методів роботи, рівень травматизму та профзахворювань на підприємствах залишається високим. Це обумовлює актуальність дослідження причин та наслідків цих проблем, а також розробки заходів з їх профілактики.

Результати дослідження

Травма - це порушення цілісності тіла або його функцій, що виникає через вплив небезпечних факторів на роботі.

Виробнича травма - це результат дії на організм шкідливих факторів на робочому місці. Найчастіше вона виникає через механічний вплив, наприклад, при наїзді або контакті з обладнанням.

Причини травмування:

1. Хімічні фактори: отрутохімікати, що можуть призвести до отруєнь або опіків.
2. Електричний струм: опіки, удари та інші травми.
3. Висока або низька температура: опіки або обмороження.
4. Поєднання різних факторів.

Нещасний випадок - це раптова подія, що виникає через непередбачувані обставини, внаслідок якої людина отримує шкоду здоров'ю або гине. Нещасний випадок на виробництві - це коли на працівника впливає небезпечний фактор на робочому місці.

Всі нещасні випадки поділяються на дві категорії: пов'язані з роботою та побутові. Визначення типу травми є юридичним актом, що ґрунтується на спеціальних правових нормах.

Нещасний випадок на виробництві – це раптове пошкодження здоров'я працівника, яке сталося:

1. Під час виконання трудових обов'язків;
2. В обставинах, визначених законом.

При цьому не має значення:

1. Чи працює людина постійно, тимчасово або сезонно;
2. Чи є вона штатним або позаштатним працівником;

3. Чи виконує вона основну роботу або за сумісництвом.

Важливо, щоб на момент травми людина перебувала у трудових відносинах з підприємством.

Страховий випадок - це подія, що сталась на роботі, або профзахворювання, які призвели до травми (фізичної чи психічної) у працівника. Внаслідок цього, застрахована особа має право на отримання допомоги (матеріальної та/або соціальної).

Розслідування нещасного випадку – це процес з'ясування обставин, причин та наслідків травми, а також розробка заходів для запобігання подібним ситуаціям у майбутньому.

Розслідування проводиться у таких випадках:

1. Раптова подія або вплив небезпечного фактору на працівника.
2. Травма або пошкодження здоров'я, пов'язані з виконанням трудових обов'язків.
3. Втрата працездатності на один день або більше.
4. Необхідність переведення на легшу роботу на один день або більше.
5. Зникнення або смерть працівника під час виконання роботи.

Метою розслідування є:

1. Встановлення причин та обставин нещасного випадку.
2. Визначення винуватців та осіб, відповідальних за безпеку праці.
3. Розробка заходів для попередження подібних випадків у майбутньому.

Розслідування нещасного випадку проводиться комісією, яка складається з представників роботодавця, профспілки та інших зацікавлених сторін.

За результатами розслідування комісія складає акт, в якому описуються обставини та причини нещасного випадку, а також розробляються заходи для його попередження.

Висновки

Травматизм та профзахворювання на підприємствах є серйозною проблемою, яка потребує комплексного вирішення. Заходи з профілактики травматизму та профзахворювань повинні включати в себе: покращення умов праці, підвищення кваліфікації працівників, застосування сучасних технологій та обладнання, посилення контролю за дотриманням правил охорони праці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/877-16#Text>
2. Постанова Кабінету Міністрів України "Про затвердження Порядку розслідування та обліку нещасних випадків, профзахворювань та аварій на виробництві": <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-vnesennia-zmin-do-poriadku-rozsliduvannia-ta-obliku-neshchasnykh-vypadkiv-profesiynikh-t200123>
3. Корх Д.В. Шляхи покращення контролю за станом виробничого травматизму і професійних захворювань на виробництві. Харків. 2014. 234 с.
4. Куріленко І. М. Ризик-орієнтований підхід у наглядовій діяльності та охороні праці. Київ. 2018. 345 с.
5. Кодекс законів про працю України: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/322-08>

Кривенька Анастасія Йосипівна — студентка групи ЕК-216, факультет менеджменту і інформаційної безпеки, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: anastasiakrivenka@gmail.com

Науковий керівник: **Віштак Інна Вікторівна** – канд. техн. наук, доцент кафедри безпеки життєдіяльності та педагогіки безпеки, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, , e-mail: vishtakiv@vntu.edu.ua

Kryvenka Anastasiya Y — student of EK-21b group, Faculty of Management and Information Security, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, e-mail: anastasiakrivenka@gmail.com

Supervisor: **Vishtak Inna. V.** – Candidate of Engineering Sciences, Associate Professor, Associate Professor of Department Safety of Life and Pedagogical Safety, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: vishtakiv@vntu.edu.ua